

Hoe verder met de bestrijding van antisemitisme in Nederland? Ons verzoek aan de politiek

Vooraf

De punten, die in dit memo staan, zijn voortgekomen uit een overleg tussen Michel Theeboom en Marcel de Weerd van het Joods Politie Netwerk, Hanna Luden (CIDI) en Judith Meijer (JMW) op 9 januari 2019 naar aanleiding van een bijeenkomst over antisemitisme op 16 december 2018. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door JMW naar aanleiding van de resultaten van twee onderzoeken naar antisemitisme, die in november werden gepubliceerd.

CIDI is het meldpunt voor antisemitische incidenten. Deze zijn niet allemaal strafbaar. Het Joods Politie Netwerk heeft tot doel om de meldingen en aangiftes, welke bij de politie komen, zo goed mogelijk te stroomlijnen en melders zo goed mogelijk op te (laten) vangen. JMW biedt sociaal maatschappelijke zorg aan de Joodse gemeenschap. Allen zijn landelijke organisaties.

CIDI, JMW en het Joods Politie Netwerk hebben afgesproken intensiever samen te gaan werken op het gebied van bestrijding en opvang antisemitisme, waarmee we denken dat we een stap hebben gezet naar een beter beleid op dit terrein.

Wij hopen dat er ook bij de overheid meer coördinatie tot stand komt, zodat er ook daar wordt gewerkt aan een (juiste) aanpak en registratie van discriminatiedelicten waaronder antisemitisme.

Het verzoek

In ons overleg hebben we een aantal problemen en mogelijke oplossingen geformuleerd, die we graag willen voorleggen aan de Nederlandse overheid en politici. Deze staan hieronder vermeld.

Meldings- en aangiftebereidheid

Probleem: De meldings- en aangiftebereidheid bij de politie is erg laag tot nihil onder de Joodse gemeenschap. Reden hiervoor is dat binnen de Joodse gemeenschap de verwachtingen laag liggen dat een melding of aangifte ergens toe leidt. Bovendien ontbreekt het bij de politie vaak nog aan een adequate opvolging van en terugkoppeling over het beloop van een aangifte of melding. Er zijn helaas de nodige negatieve ervaringen met een aangifte (vaak niet serieus genomen) of met de afloop na een aangifte (lang durend, 'geen bewijs', geen juridische kaders, etc.). Te vaak horen wij "het heeft geen zin om een melding / aangifte te doen want er gebeurt toch niets." Dat zijn enkele redenen waarom er relatief weinig meldingen en aangiftes zijn. Wij zouden graag willen dat mensen melden en aangifte doen, zodat we een beter beeld krijgen van wat er speelt.

Mogelijke oplossing: Een gerichte campagne vanuit de Joodse gemeenschap en met steun van de overheid kan bijdragen aan het vergroten van de meldings- en aangiftebereidheid.

Adequate opvang in het eerste contact met de politie

Probleem: Er gaat nog te vaak wat mis in het eerste contact met de politie, waardoor de komst op het bureau van een slachtoffer niet altijd leidt tot een melding of aangifte. De dienstdoende agent is niet altijd bekend met het verschijnsel antisemitisme of zelfs niet altijd bekend met de term. Bovendien wordt bij een aangifte niet altijd helder dat het om antisemitisme gaat, maar wordt de aangifte of melding onder een andere categorie geregistreerd, zoals persoonlijke belediging, groepsbelediging, opruiing, geweld of bedreiging. Daardoor verdwijnt de melding of aangifte in de statistieken over antisemitisme.

Deze ervaring heeft ook het CIDI. Wanneer bij het CIDI een melding binnenkomt, dan kan het zijn dat het CIDI de melder adviseert om aangifte te doen bij de politie. Niet iedereen wil dit echter. Bovendien verloopt dit contact met de politie niet altijd soepel, en worden mensen soms niet kundig behandeld. Ook is het vervolg – wat er met de aangifte gebeurt – niet altijd helder. Wanneer relevant doet CIDI zelf aangifte en heeft hiervoor contact met een vast politiebureau in Den Haag en laatstelijk ook met de Officier van Justitie belast met discriminatiezaken.

Het politienetwerk werkt aan het ontwikkelen van een model aangifte voor het opnemen van de aangifte. Deze wordt in 2019 verspreid binnen de Nationale Politie. Er zou in de discussie over aangifte van antisemitisme sprake zijn van een ‘vinkje’ antisemitisme in de politie-registratie. Die bestaat echter niet. Het bedrijfsprocessen-systeem BVH moet aangepast worden, zodat antisemitisme aangevinkt wordt.

Mogelijke oplossing: Het verbeteren van de opname en afhandeling van de aangiftes door continu te investeren in de opleiding aan de politie door het CIDI en het Joods Politie Netwerk

Adequate opvang in het eerste contact met de Anti Discriminatie Voorziening (ADV)

Probleem: het gebrek aan kennis is ook een probleem bij de ADV's. Er gaat helaas ook nog te vaak wat mis in het (eerste) contact met een ADV, waardoor niet alles, wat daarvoor in aanmerking komt, daadwerkelijk leidt tot een melding en tot een registratie van antisemitisme. Bovendien is er geen eenduidig beleid hoe om te gaan met de meldingen.

Mogelijke oplossing: Het agenderen door de overheid en gemeenten in de afspraken met de ADV's van hoe zij omgaan met meldingen van antisemitisme. Daarbij de beschikbare deskundigheid van onze organisaties betrekken bij het informeren en opleiden van medewerkers van de ADV's bij opvang van melders en bij het rapporteren.

Eenduidige criteria voor melding en aangifte antisemitisme

Probleem: Het zou mooi zijn als alle partijen, waar een melding of aangifte binnenkomt, eenzelfde definitie hanteren van antisemitisme en dezelfde criteria hanteren voor wat gemeld kan worden of tot een aangifte kan leiden. Deze eenduidigheid ontbreekt nu.

Mogelijke oplossing: Politie medewerkers en ADV personeel opleiden, waarbij CIDI de eigen definitie en methode kan uitleggen. Onderzocht kan worden of deze te gebruiken is voor alle betrokken partijen. Deze kan dan ook gebruikt worden om aan de voorkant mensen te informeren en daarmee te zorgen dat de verwachtingen ook realistisch zijn.

Tijdige rapportages

Probleem: CIDI publiceert jaarlijks een monitor van antisemitische incidenten. Het belang van het CIDI is om op de hoogte te zijn van alle meldingen, zodat de monitor zo volledig mogelijk is. De monitor is niet alleen een momentopname van de situatie rond antisemitisme in Nederland, maar biedt ook inzicht in de situatie en de probleemgebieden. Het is zodoende een politiek en maatschappelijk instrument op basis waarvan beleid kan worden gemaakt, prioriteiten kunnen worden gesteld en hieraan uitvoering gegeven kan worden. .

Het CIDI streeft ernaar om snel in het nieuwe jaar de monitor te publiceren. Daarbij kunnen niet alle aangiftes bij de politie worden meegenomen, omdat de politie traag is met rapportage – vaak pas een jaar later – en niet alle aangiftes bij CIDI bekend zijn. Bovendien zijn – door bovengenoemde problemen – niet alle aangiftes terug te vinden. Dit bemoeilijkt de beeldvorming, maar vooral het vermogen om adequate maatregelen te nemen, doordat de politierapportage minder actueel is.

Een vergelijkbaar probleem speelt zich af met de informatie van ADV's. Niet allemaal zijn ze even snel met rapportage en met het delen van de relevante informatie. Bovendien zijn niet alle ADV's bereid om hun informatie te delen, wat de rapportage bemoeilijkt.

Mogelijke oplossing: een beter aangifteproces, waarin ook aandacht wordt besteed aan antisemitisme, en betere informatie-uitwisseling met het CIDI zullen bijdragen aan een completer beeld van antisemitisme in Nederland

Slachtofferhulp

Probleem: Er is nu geen specifieke slachtofferhulp voor slachtoffers van antisemitisme. Mensen, die aangifte doen, wordt regulier slachtofferhulp aangeboden. Echter deze reguliere slachtofferhulp sluit niet altijd aan bij de behoeften van slachtoffers van antisemitisme. Bovendien komt het om diverse redenen voor dat meldingen niet tot een aangifte leiden, terwijl de melders wel ondersteuning nodig hebben om om te gaan met wat ze hebben meegemaakt.

Mogelijke oplossing: JMW biedt al decennia hulpverlening aan de Joodse gemeenschap en beschikt over veel kennis en expertise. Met een scholing op het gebied van slachtofferhulp is JMW in staat deze mensen adequaat te begeleiden. Wanneer zij ook goed ingebed raakt in het netwerk van politie, ADV's, Slachtofferhulp en CIDI, wordt ook beter bekend wat het aanbod is van JMW, waardoor er ook snel en adequater verwezen kan worden.

Vordering van de bestuurder van een voertuig/verruimen opsporingsmogelijkheden

Probleem: Recent is in een concrete zaak het opsporingsonderzoek vastgelopen. Wat bij deze zaak bleek was dat op basis van een kentekenonderzoek er geen vordering aan de kentekenhouder naar de gegevens van de bestuurder kan worden ingesteld. Men kan nu ontkennen dat hij/zij de auto bestuurde op het moment van het incident en daarmee zijn opsporing en vervolging niet meer mogelijk. Dit kan wel bij een verkeersbekeuring, maar niet bij antisemitisme.

Dit is een voorbeeld van hoe door een gebrek aan opsporingsmogelijkheden en bevoegdheden het werk van de politie wordt bemoeilijkt om daders van antisemitisme opgespoord te krijgen.

Mogelijke oplossing: In deze en vergelijkbare zaken wordt de kans dat de aangifte leidt tot een zitting, wanneer een vordering van de bestuurder mogelijk wordt gemaakt. Dit vraagt om een aanpassing van de wetgeving. We adviseren om nader te onderzoeken waar voor de politie opsporingsbevoegdheden onvoldoende zijn en te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de wetgeving hierop aan te passen.

Voorlichting

Probleem: Bestrijding van antisemitisme begint bij de preventie ervan. Een middel voor preventie is het bieden van goede voorlichting op scholen, in bedrijven en elders. Er zijn vele initiatieven op dit terrein en door veel organisaties uitgevoerd en het aantal lijkt nog te groeien en er is weinig sprake van onderlinge samenwerking. Er bestaat wel een initiatief tot enige coördinatie vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken, maar deze lijkt onvoldoende effectief.

Mogelijke oplossing: Het zou prettig zijn als een onafhankelijke partij de coördinatie de onderlinge samenwerking op dit terrein zou bevorderen. Dit zou een rol kunnen zijn van de landelijke overheid.